

17. juli 2015

EM 2015/29

I medfør af § 36 i Forretningsorden for Inatsisartut skal jeg hermed fremlægge følgende forslag til forespørgselsdebat:

Forslag til forespørgselsdebat om, hvorvidt det kan være rigtigt, at det offentligt ejede aktieselskab Royal Greenland A/S benytter sig af konkurrenceklausuler, når selskabet afhænder bygdeproduktionsanlæg, selskabet ikke selv ønsker at drive, til private og nystartede virksomheder.

(Medlem af Inatsisartut Jens Immanuelson, Siumut)

Begrundelse:

Det er klart, at jeg som medlem af Inatsisartut ikke ønsker at blande mig i et offentligt ejet aktieselskabs drift. Det er i henhold til aktieselskabsloven Naalakkersuisuts opgave at varetage ejerrollen i forhold til de offentligt ejede aktieselskaber. Men Inatsisartut kan selvfølgelig ikke blot afskrive sig ansvaret for være med til at definere de rammer, som Naalakkersuisut arbejder under i forhold til selskaberne. Ligeledes kan Inatsisartut ikke blot sidde stille, hvis et offentligt ejet aktieselskab har en for samfundet uhensigtsmæssig adfærd.

Efter indførelsen af Hjemmestyret har vi etableret en koncern, som har fået en særdeles afgørende og central placering i forhold til indhandling af fisk, idet rimeligt mange bosteders indtjening, er afhængig af de ressourcer vi henter op fra havet, ikke mindst er bygderne stærkt afhængige af de lokale indhandlingsmuligheder, ligesom mange lokalsamfund har måttet tilpasse sig til de produktionsmæssige krav, som der stilles på alle måder. Der er virkelig mange fiskearter, som vi i dag ikke udnytter, fiskearter som forefindes så tæt på vore bosteder at de ligger klods op og ned af byer og bygder og som vi derfor ikke tjener penge på.

Man kan vel næsten sige, at det snarere er blevet en vane hurtigst muligt, at tjene pengene ind på de de fisk, der har den højeste indhandlingpris og som er en reel eksportvare, hvilket har medført, at det ikke længere er det lokale samfunds egne ressourcer og de muligheder som disse frembringer, tværtimod er det blevet en rigtig dårlig vane at overse de stedlige ressourcer og deres muligheder, hvilket man kun kan takke Royal Greenland for, hvilket virker underligt idet vi selv – efter sigende – ejer koncernen.

Hvornår holder vi op med at lege med vore ressourcer? Hvornår kan man forvente, at vi der ejer koncernen, får noget reelt at skulle have sagt – hvornår får vi indflydelse på vores egen koncern? Tja, det er desværre der jeg står i dag, jeg må desværre stille de spørgsmål, som er lige så aktuelle for de andre selskaber som Selvstyret også ejer.

Fiskeriet er vores nuværende væsentligste indtjeningskilde, derfor er det ikke så underligt, at alt forrykkes og problematiseres, når vores indhandlingsmuligheder forstyrres og problemerne forplanter sig langt op på land; ikke mindst de steder, hvor problemerne opstår, er virkningen direkte at spore på befolkningens ve og vel. De steder hvor der er den omtalte konkurrenceklausul, og indhandlingsmulighederne lukkes, så kan selv de lokale politikere vende det døve øren til, thi uagtet hvor dokumenterbart problemerne hober sig op, er der ingen der hører efter.

Indimellem må jeg gribe mig selv i at spørge; Kan vi ikke længere styre vore egne selskaber? Problemerne har eksisteret i rigtig mange år, hvilket til trods herfor er nogle der udnytter situationen og påstår, at der er tale om nyhedsstof, ja som ligefrem konkurrerer om, at være de første til at kommentere de såkaldte nyheder. Kunne det måske være fordi, at vi ikke orker samarbejdets ånd længere, at det mere og mere minder om en børnehave? Jeg tænker indimellem dybt over tingenes gang og må konkludere, at vi skal kunne rede disse tråde ud og vi skal kunne sætte vores grænser overfor de problemstillinger, som vi konfronteres med og som egentlig talt bare kommer igen og igen; hvilket er til trods for, at vi forlængst kunne have handlet og løst problemerne, da vore grænser blev overtrådt.

Ud fra de erfaringer vi i dag efterhånden har fået med indhandlingsmulighederne i mente, så kan man vel roligt sige, at det selvstyrejede selskab har en – som man siger – ikke uvæsentlig position og i den forbindelse kan jeg ikke undgå, at måtte stille dette spørgsmål til Royal Greenland A/S: *Er koncernen blevet for stor, ja endda så mægtig, så den ikke længer magter og slet ikke er interesseret i, at servicere det folk som nu engang ejer den?*

En af de erfaringer vi ligeså har høstet i kølvandet af Royal Greenland A/S virke, er, at man har lukket de virksomheder, der efter sigende ikke kunne betale sig og hvergang dette er sket, har borgerne - ikke mindst i bygderne - slået sig sammen, og samarbejdet for at løse problemet, ligesom ikke mindst de folk, der arbejder på at udvikle fiskeriet i vort land, har gjort et større arbejde for at redde situationen. Det er virkelig en dårlig vane, der er opstået, når nye virksomheder overtager driften af anlæggene og de allerede fra dag et bindes på hænder og fødder med konkurrenceklausuler og der udstedes påbud om at lokale indhandlingsobjekter ikke må produceres, eller, at man påstår, at det ikke kan betale sig for koncernen, hvorefter man lukker indhandlingen eller sætter loft på indhandlings mængder. Sagt på en anden måde sikrer man sig, at fiskerne på ingen måde vil kunne drive kommercielt fiskeri, - den uvane skal helt og aldeles fjernes.

På baggrund af det indhøstede erfaringsgrundlag, ses det tydeligt, at de såkaldte gange hvor der har været tale om fisk, der ikke kunne betale sig, men hvor Royal Greenland uden brig af konkurrenceklausuler har indgået aftaler, har overtagelsen af anlæggene gået rimeligt godt hvilket især bygderne er vel bekendt med.

De fiskearter der ikke kan indhandles, samt de steder, der i et forsøg på selvforsyning forsøger at tilpasse sig ved at arbejde med de fisk der efter sigende ikke kan betale sig, der ser man tydeligt når

konkurrenceklausulet, ikke er gældende hvordan dette influerer på de lokale borgere, dels fordi beskæftigelsesgraden fremmes betydeligt, hvorfor de mennesker, der har været med til at betale virksomheden og som endda ejer den, ikke under nogen form kan acceptere den form for klausuler, der bør stoppes øjeblikkeligt, hvilket kun kan ske ved at der tages konkrete skridt hertil.

Da Selvstyret blev indført i 2009, tog vi alle et medansvar, vel vidende, at der kun er os til at betale for gildet i fremtiden og vi er klar til at betale prisen, uanset hvad den så kommer til at koste, for vi har vort hjerte med som banker for vort land, hvorfor vi ikke kan have noget imod, at tage et medansvar og på den baggrund, er vi da også klar til at fjerne de knaster fra det selskab som vi selv ejer, således at folk i bygder og byer kan tilpasse deres erhverv, fremfor at hindre folk i at blive selvstændige.

På denne baggrund finder jeg, at Royal Greenland i forbindelse med sine frasolgte produktionsselskaber og indhandlingssteder bør ophæve de bindende konkurrenceklausuler, der er indgået kontrakt om.

På baggrund af forespørgselsdebatten fremsætter jeg følgende forslag til Inatsisartutudtalelse:

I varetagelsen af ejerrollen i forhold til de offentligt ejede aktieselskaber opfordrer Inatsisartut Naalakkersuisut til at arbejde for at begrænse anvendelsen af konkurrenceklausuler i forbindelse med afhændelse af Royal Greenlands bygdeproduktionsanlæg, hvor dette uden alvorlig forretningsmæssig ulempe for koncernen er muligt, således at der sikres de størst mulige lokale indhandlings- og beskæftigelsesmuligheder omkring de pågældende anlæg.